

Πρόλογος

Η Ετήσια Έκθεση του ΙΝΕ ΓΣΕΕ για το 2018 υποβάλλεται σε μια περίοδο μεγάλης αβεβαιότητας και πολλαπλών προκλήσεων – οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών. Η κυβέρνηση προσπαθεί, στο επίπεδο των προσδοκιών, να δημιουργήσει την εντύπωση ότι η χώρα βγαίνει από αυτό το ισχυρό σοκ συρρίκνωσης του βιοτικού επιπέδου και της ευημερίας της που προκάλεσαν τα τρία Προγράμματα Οικονομικής Προσαρμογής (ΠΟΠ) από το 2010 μέχρι και σήμερα. Ωστόσο, οι προσδοκίες αυτές έρχονται σε αντίθεση με την αβεβαιότητα και την ανασφάλεια που είναι διάχυτες στην κοινωνία, σε πολλές κοινωνικές ομάδες και πρωτίστως στους νέους, στους εργαζομένους, στους αυτοαπασχολούμενους και στους συνταξιούχους. Η κοινωνία ανησυχεί για το αύριο, για το πού πάμε, για το εάν πράγματι έχουμε βγει οριστικά από αυτή την κρίση, για το εάν έχουν αντιμετωπιστεί τα διαρθρωτικά προβλήματα που μας οδήγησαν σ' αυτή, για το εάν οι θυσίες των εργαζομένων, οι θυσίες του ελληνικού λαού όλα αυτά τα χρόνια έχουν πιάσει τόπο. Την ίδια στιγμή, οι γεωπολιτικές εξελίξεις στην περιοχή μας και η αυξανόμενη αστάθεια, σε συνδυασμό με την εντυπωσιακή πολιτική ανεπάρκεια της ΕΕ, προκαλούν ακόμα περισσότερη αβεβαιότητα και ανησυχία.

Το επόμενο εξάμηνο και μέχρι την ολοκλήρωση του τρίτου ΠΟΠ τον Αύγουστο του 2018 η Ελλάδα φαίνεται ότι θα εγκλωβιστεί στο εξής πολιτικό δίλημμα: να ζητήσει προληπτική πιστωτική γραμμή και κάποιου είδους νέο ΠΟΠ ή να επιδιώξει αυτό που η κυβέρνηση καθημερινά αναφέρει ως «καθαρή έξοδο»; Το δίλημμα αυτό αποκρύπτει ότι η καθεμία από τις δύο αυτές επιλογές έχει τον δικό της οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό και εθνικό κίνδυνο. Γι' αυτό είναι εθνική υποχρέωση να γίνει μια ουσιαστική δημόσια συζήτηση για τις πιθανές επιπτώσεις της κάθε επιλογής. Ποιοι είναι οι βαθμοί δημοσιονομικής ελευθερίας και η έκταση της εποπτείας που συνεπάγεται η καθεμία από αυτές τις επιλογές; Ποιες κοινωνικές ομάδες θα πληρώσουν το κόστος των δημοσιονομικών δεσμεύσεων και των απαιτήσεων λιτότητας από την έξοδο στις αγορές, από τον σχηματισμό ταμειακών διαθεσίμων ασφαλείας και/ή την προληπτική πιστωτική γραμμή; Το κόστος αυτό θα το σηκώσουν για ακόμη μια φορά τα γνωστά υποζύγια;

Η συζήτηση για την επόμενη μέρα είναι εξαιρετικά σημαντική, αλλά οριοθετείται σε σημαντικό βαθμό από την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας. Η εκτίμηση της Γενικής Συνομοσπονδίας, όπως αυτή τεκμηριώνεται από την εμπειρική ανάλυση της παρούσας Έκθεσης, είναι πως δεν υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι έχουν δρομολογηθεί οι παραγωγικοί και οι μακροοικονομικοί μετασχηματισμοί που θα διαμόρφωναν τις συνθήκες σταθεροποίησης της οικονομίας σε βιώσιμη φάση δυναμικής οικονομικής μεγέθυνσης. Μπροστά μας έχουμε την εφαρμογή νέων μέτρων λιτότητας με την περικοπή που έχει συμφωνήσει η κυβέρνηση να γίνει στις συντάξεις και στο αφορολόγητο.

Η εκτίμησή μας είναι ότι η οικονομική, η κοινωνική και η πολιτική αστάθεια θα συνεχίζεται όσο θα εφαρμόζεται η αδιέξοδη οικονομική πολιτική της δημοσιονομικής λιτότητας και της υποβάθμισης της εργασίας. Τα Μνημόνια απέτυχαν γιατί από την αρχή της κρίσης προσάρμοσαν την οικονομική πολιτική σε μη ρεαλιστικούς δημοσιονομικούς και μακροοικονομικούς στόχους. Το αφήγημα της εξωστρεφούς ανάπτυξης καλλιεργεί μόνο ψευδαισθήσεις στον βαθμό που δεν δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για την παραγωγική και θεσμική αναδόμηση της οικονομίας και τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας. Η πορεία της χώρας τα επόμενα χρόνια θα κριθεί κυρίως από τη δυνατότητα του πολιτικού συστήματος να σχεδιάσει με πραγματισμό και διαφάνεια, καθώς και να υλοποιήσει, μια βιώσιμη στρατηγική εξόδου της χώρας από την κρίση με σεβασμό στους θεσμούς του κοινωνικού διαλόγου.

Για τη Συνομοσπονδία, η προστασία της εργασίας, οι συλλογικές διαπραγματεύσεις, οι κλαδικές συμβάσεις εργασίας, ο κατώτατος μισθός, ο κοινωνικός διάλογος και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας δεν βελτιώνουν μόνο το βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων· πρωτίστως δημιουργούν νέο πλούτο και θωρακίζουν τη δημοκρατία στη χώρα μας. Αυτοί θα πρέπει να είναι οι βασικοί άξονες του αναπτυξιακού σχεδιασμού της επόμενης μέρας. Αυτός είναι ο μόνος δρόμος για να επιστρέψει η χώρα μας στην κοινωνική, την οικονομική και την πολιτική σταθερότητα. Η προβληματική αυτή θεμελιώνει τις παρεμβάσεις και τις θέσεις μας από την αρχή της κρίσης αλλά και τις διεθνείς πρωτοβουλίες της Συνομοσπονδίας.

Γιάννης Παναγόπουλος

Πρόεδρος ΙΝΕ ΓΣΕΕ